

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2024**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2024. Вип. 27. 478 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 28.06.2024 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., к.т.н., доцент, в.о. керівника ННЗУП; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (31 травня 2024 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, неформальної освіти та її ролі в підготовці майбутніх фахівців, упровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної та економічної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 69600, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,
м. Запоріжжя, Запорізька обл.
e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2024

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2024

ЗМІСТ

Кюрчев С.В. <i>Виклики дистанційного навчання в переміщених університетах</i>	7
Агеєва І.В., Ортіна Г.В., Нехай В.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Вплив цифровізації на трансформацію неформальної освіти в економічній сфері</i>	21
Арестенко Т.В., Кукіна Н.В., Шквиря Н.О. <i>Нові методи та технології навчання у ЗВО</i>	34
Аюбова Е.М., Ганчук М.М., Скиба В.П. <i>Використання веб-інструментів для дослідження біорізноманіття при викладанні екологічних дисциплін</i>	44
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Дистанційна освіта в умовах воєнного стану</i>	54
Вертегел В.Л. <i>Самостійна робота студентів в умовах дистанційного навчання»</i>	62
Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агеєва І.В. <i>Підходи до патріотичного виховання в освітньому процесі</i>	68
Герасько Т.В. <i>Формування світогляду фахівця-агронома за викладання навчальних дисциплін «Еколого-біологічне рослинництво» і «Органічне садівництво»</i>	74
Голуб Н.О. <i>Неформальна освіта: проблеми та перспективи</i>	80
Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В., Кюрчева Л.М. <i>Формування андрогенної компетентності державних службовців</i>	85
Дьоміна Н.А. <i>Сучасні особливості викладання вищої математики на інженерних спеціальностях</i>	91
Дяденчук А.Ф., Галько С.В. <i>Розвиток навичок моделювання та аналізу сонячних енергетичних систем за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення</i>	97
Єременко Д.В., Єременко Л.В. <i>Генеza та розвиток самонавчання у сучасній вищій освіті</i>	106
Єременко Л.В., Єременко Д.В. <i>Критерії педагогічної ефективності особистісно-орієнтованих технологій навчання</i>	113

Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М., Кравець О.В. <i>Застосування контекстного навчання при професійній підготовці магістрів</i>	123
Землянська А.В., Землянський А.М. <i>Актуальні технології трансляції гуманітарного знання</i>	129
Зімонова О.В. <i>Особливості роботи викладача щодо підвищення грамотності студентів на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) у ЗВО</i>	140
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І. <i>Культура мовлення майбутнього фахівця в умовах місцевих говорів</i>	146
Зінов'єва О.Г. <i>Імітаційне моделювання в освітньому процесі підготовки ІТ-спеціалістів</i>	153
Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Сучасна освітня парадигма: філософський аспект</i>	159
Коваленко О.І. <i>Інститут кураторства як складова виховних технологій при формуванні особистості студента у закладах вищої освіти</i>	168
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Гулевський В.Б., Плахотник І.Г. <i>Підвищення якості знань при стимулюванні творчої активності здобувачів</i>	178
Колесніков М.О., Пащенко Ю.П. <i>Особливості вищої аграрної освіти в Нідерландах</i>	186
Колокольчикова І.В., Шокарев О.М. <i>Проблематика дистанційного навчання у світі та Україні</i>	199
Кравець О.В., Єфіменко Л.М., Горбова Н.А., Кукіна Н.В., Кюрчева Л.М. <i>Застосування математичного апарату та інтерактивних технологій при прийнятті управлінських рішень</i>	206
Кравець О.О. <i>Використання цифрових інструментів при викладанні іноземних мов</i>	215
Кувачов В.П., Коноваленко А.С. <i>Підготовка практично орієнтованих творчих інженерів в умовах дистанційного навчання</i>	221
Кукіна Н.В., Кравець О.В., Горбова Н.А., Кюрчева Л.М., Єфіменко Л.М. <i>Цифрова трансформація: нові виклики та можливості для економічної освіти</i>	229

Кюрчева Л.М., Горбова Н.А., Єфіменко Л.М., Кукіна Н.В., Кравець О.В. <i>Удосконалення майстерності викладача вищої школи в дистанційному режимі</i>	235
Леонтьєва В.В., Кондрат'єва Н.О. <i>Концептуальні засади та комплексна стратегія інформатизації вищої освіти: шлях до конкурентоспроможних фахівців у системі глобального інформаційного простору</i>	241
Мірошниченко М.Ю., Чернова Г.В. <i>Сучасні технології захисту інформації: аналіз ефективності та перспективи розвитку</i>	255
Нестеров О.С., Абдуллаєв А.К., Кубрак С.І. <i>Тестування загальної фізичної підготовленості футболістів 15-17 років</i>	264
Нестеров О.С., Газаєв В.Н., Магула О.С. <i>Впровадження фітнес-технологій у загально-фізичну підготовку у футболі підготовчого періоду річного циклу</i>	271
Нехай В.В., Ортіна Г.В., Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є. <i>Основні акценти методики викладання дисциплін зовнішньоекономічного напрямку</i>	279
Ортіна Г.В., Нехай В.В., Агєєва І.В., Плотніченко С.Р., Вороніна Ю.Є. <i>Формування методологічного підходу до відтворення інтелектуального капіталу</i>	287
Пашенко Ю.П., Колесніков М.О. <i>Використання інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні хімії під час дистанційного навчання</i>	294
Плотніченко С.Р., Агєєва І.В., Вороніна Ю.Є., Нехай В.В., Ортіна Г.В. <i>Основи кейс-технології в освітньому процесі</i>	307
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Формування творчих здібностей здобувача-енергетика як суб'єкта виробничого процесу</i>	313
Попова І.О., Постол Ю.О., Петров В.М. <i>Компоненти професійно-педагогічної компетентності викладача ЗВО енергетичного спрямування</i>	324
Постол Ю.О., Гулевський В.Б., Попова І.О. <i>Про формування моделі навчання та підготовки фахівців з основ енергозбереження</i>	332
Сахно Л.А. <i>Штучний інтелект у закладах вищої освіти: проблеми та перспективи</i>	340

Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Переваги використання хмарних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти</i>	350
Супрун О.М., Симоненко С.В. <i>Стратегії відповідального застосування штучного інтелекту у вищій освіті</i>	358
Шаров С.В., Коломоєць Г.А. <i>Використання ІКТ для забезпечення рухової активності</i>	367
Шарова Т.М. <i>Систематизація даних за результатами інтелектуальних змагань засобами аналітично-інформаційної системи</i>	375
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Зауваги до вивчення курсу «Українська мова за професійним спрямуванням та основи академічного письма» здобувачами освіти технічних спеціальностей</i>	383
Шарова Т.М., Ломейко О.П., Шаров С.В. <i>Штучний інтелект в освіті: свідомий вибір</i>	390
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Зімонова О.В. <i>Роль академічної доброчесності у сучасній вищій освіті</i>	409
Шокарев О.М., Кукіна Н.В., Колокольчикова І.В. <i>Інструментарій дисципліни «Маркетинг та логістика» у фаховій підготовці здобувачів ОПП «Агроінженерія»</i>	415
Яцух В.О., Зоря М.В. <i>Використання соціальних мереж при отриманні вищої освіти в Україні</i>	423
Havrilenko Y., Antonova H., Tetervak I. <i>Effective forms of university cooperation</i>	435
Havrilenko Y., Antonova H., Chaplinskyi A. <i>Concept of development of ukrainian higher education in the field of cooperation with foreign countries</i>	442
Havrilenko Y., Matsulevych O., Antonova H. <i>Internationalization of higher education in ukraine. Preconditions, current state, challenges</i>	450
Kryvonos I. <i>Formation of Key Competences in Foreign Language Classes by Means of Artificial Intelligence Technologies</i>	457
Palianychka N., Verkholtantseva V., Fuchadzhy N., Chervotkina O. <i>Implementation of active and interactive learning methods in teaching the discipline «Technological equipment in the industry»</i>	464
Zinovieva O., Lubko D. <i>Analysis and prospects for the implementation of STEM education in the educational process of a higher school</i>	470

Постол Ю.О., к.т.н., доцент, **Гулевський В.Б.**, к.т.н., доцент,

Попова І.О., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ПРО ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ТА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОСНОВ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

***Анотація.** Запропоновані основні напрямки формування регіональної моделі навчання з енергозбереження та енергоефективності.*

***Ключові слова:** енергозбереження, енергоефективність, енергетичний менеджмент, енергоресурс, енергоаудит.*

Постановка проблеми. Виконання завдання навчання майбутніх фахівців з енергозберігаючим світоглядом вимагає відповідного наукового і навчально-методичного забезпечення з урахуванням багатопрофільності їхньої підготовки, оскільки проблеми енерго- і ресурсозбереження є актуальними для всіх, без винятків, галузей господарської діяльності – від освіти до промисловості і побуту. Тому підвищення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців у сфері енергозбереження та енергозберігаючих технологій та розроблення і впровадження відповідної методики навчання майбутніх має актуальне значення [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основною складовою методу моделювання є «модель». Аналізуючи наукову літературу з проблеми моделювання хочеться зазначити, що кожен дослідник наводить своє трактування терміну «модель», але усі вони не суперечать, а лише взаємодоповнюють одне одну з різних позицій. Найбільш влучними на нашу думку, є визначення А. Новікова: «модель – це образ певної системи» [3] та В.А. Штоффа: «Модель – це подумки уявлена або матеріально реалізована система, яка, відбиваючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна його заміщати так, що її вивчення дасть нам нову інформацію про цей об'єкт» [5].

Формулювання цілей статті. У статті подано обґрунтування структурно-функціональної моделі формування професійної

компетентності майбутніх фахівців у сфері енергозбереження та енергозберігаючих технологій. Проаналізовані поняття «модель», «моделювання». Виділено основні компоненти.

Виклад основного матеріалу дослідження. В цей час існує потреба в удосконаленні інженерної освіти в зв'язку з взаємною інтеграцією фундаментальних і прикладних наук, технологічним і соціальним розвитком суспільства, вдосконаленням виробництва. Сучасний перехід до нового типу цивілізації – інформаційного суспільства – висуває підвищені вимоги до інтелектуального потенціалу фахівців і зумовлює необхідність зміни системи освіти. Освіта як сфера соціальної діяльності повинна випереджати інші форми діяльності людей, особливо їх господарську діяльність. Впровадження інноваційних технологій і методів навчання, посилення їх ефективності в розвитку творчого мислення є основою формування так званої «просунутої» освіти.

Система підготовки студентів з питань енергозбереження включає такі можливі напрямки: включення спеціального курсу з енергозбереження в програму підготовки фахівців різного профілю або введення окремих розділів в установлені курси. Ще з перших курсів закладаються загальні концепції і показують реальні напрямки впровадження енергозбереження в життя людини, в систему освіти. Останнє важливо як для студентів інженерних спеціальностей, так і особливо для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей; включення питань різного рівня та спеціального розділу «Енергозбереження» до навчальних дисциплін, курсових та дипломних проектів; організація спеціалізації «Енергозбереження» на випускових кафедрах енергетичного профілю; розроблення нормативно-методичної бази, що забезпечує повноцінну підготовку фахівців з енергозбереження шляхом введення в робочі програми як спеціальних предметів, так і окремих тем з дисциплін за напрямом базової підготовки.

Формування моделі навчання з енергозбереження та енергоефективності має розвиватися за певними напрямами.

Серед випускників, які вивчали енергозбереження та енергоефективність під час навчання в університеті, частка тих, хто працює в цій сфері, вкрай мала. Така ситуація пояснюється, зокрема, невідповідністю отриманих кваліфікацій.

Основна причина полягає в тому, що у сферах вищої освіти ще не

сформована єдина цілісна нормативно-методична база підготовки фахівців з енергозбереження та енергоефективності. Іншими словами, кадрове забезпечення Державної програми енергозбереження та енергоефективності не має належного адресного освітнього забезпечення. Тому однією з проблем постійної кадрової підтримки енергозбереження та підвищення енергоефективності, яка потребує вирішення, є формування відповідного освітнього напрямку.

Впровадження програм енергозбереження та підвищення енергоефективності на кожному підприємстві, установі вимагає, як правило, інноваційних рішень з боку відповідальних енергоносіїв у процесах енергетичного менеджменту, енергоаудиту, енергетичної інспекції, енергосервісу, і, зокрема, в процесах розробки та впровадження відновлюваних джерел енергії, розроблення, впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів для систем тепло-, водопостачання, електропостачання, систем кондиціонування повітря та вентиляція тощо.

Фактично існує потреба в інноваційній програмі енергозбереження та підвищення енергоефективності на кожному підприємстві та установі, а також її конкретних інноваційних складових, таких як програми енергоменеджменту, енергоаудити тощо. Інноваційна програма енергозбереження та підвищення енергоефективності на кожному підприємстві, установі повинна бути цілісним об'єднанням всіх індивідуальних інноваційних рішень з енергозбереження та підвищення енергоефективності і бути важливою складовою інноваційної програми цілісного розвитку підприємства чи установи.

Розв'язання таких проблем можливе лише за умови цілісного кадрового забезпечення формування та реалізації інноваційних програм з енергозбереження та підвищення енергоефективності підприємства чи установи.

Кадрове забезпечення передбачає наявність персоналу з технологіями єдиного мислення і практики. Технології цілісного мислення і практики базуються на моделі «суб'єкт – об'єкт – результат» [4]. У цьому випадку цілісна модель може бути представлена у вигляді «*формування цілісних програм енергозбереження та підвищення енергоефективності – цілісна реалізація програм енергозбереження та підвищення енергоефективності – Цілісні результати програм енергозбереження та*

підвищення енергоефективності».

Сфера діяльності «Енергозбереження та підвищення енергоефективності» потребує висококваліфікованих фахівців, які володіють цілісним мисленням і практикують технології з широким спектром компетенцій, які вміють орієнтуватися в потоці інформації, що надходить, які здатні грамотно і мобільно вирішувати складні виробничі завдання в умовах, що постійно змінюються. Однак кадрова структура підприємств свідчить про відсутність необхідної кількості кваліфікованих працівників.

Основним робочим документом для закладів вищої освіти України є стандарт вищої освіти та професійної підготовки, який включає вимоги до обов'язкового мінімального змісту та рівня підготовки інженерів. Загальний курс на енергозбереження та підвищення енергоефективності вимагає і вимагатиме ще багато років величезної кількості фахівців з вищою та додатковою освітою в цій сфері. Існує потреба у програмах бакалаврату та магістратури в освітній сфері енергозбереження та енергоефективності зі спеціалізаціями «Енергетична відповідальність», «Енергетичний аудит», «Енергоменеджмент», «Енергосервіс», «Розробка та впровадження відновлюваних джерел енергії», «Розробка та впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів для систем тепло-, водо-, електропостачання, систем кондиціонування та вентиляції». З'являються нові енергоаудиторські компанії, які проводять енергоаудит на низькому, непрофесійному рівні. Результатом роботи з такими компаніями можуть стати програми енергозбереження та енергоефективності, які не відповідають реаліям замовника тощо.

Необхідно організувати підвищення кваліфікації та перепідготовку педагогічних працівників у сфері енергозбереження та енергоефективності з усіма необхідними спеціалізаціями.

Існує потреба в єдиному наборі навчальних закладів, які готують та перенавчають кадри з енергозбереження та енергоефективності, а також у достатній кількості вітчизняних педагогів, які володіють технологіями цілісного мислення та навчальною практикою з енергозбереження та енергоефективності. Реалізацію цих пропозицій можна розглядати як різновид інвестиції в майбутнє підприємства.

Єдність мислення і практики - це та якість, на яку спрямований

набір [5]. Засвоєння комплетики дозволяє організувати наявні знання в цілісний комплекс моделей і технологій. Співробітник з цілісністю мислення і практики здатний інвентаризувати наявні знання, відібрати з них корисні знання, перетворити їх в цілісний комплекс моделей знань і технологій для їх практичного застосування для вирішення поставленої задачі. Продуктивне мислення і практика дозволяє працівнику створювати новий набір знань і технологічних моделей, який найкраще відповідає певній проблемі.

Таке мислення дозволить йому інтегрувати свої знання для вирішення завдань енергозбереження та енергоефективності (створення комплексу моделей знань і технологій) і диференціювати їх для вирішення окремих завдань енергозбереження та енергоефективності (застосування певних моделей знань і технологій з даного комплексу).

У практиці будь-якої організації або підприємства кожна конкретна професійна проблема унікальна. Немає готової методології її вирішення, немає готових методологій і теорій, часто немає професійного світогляду. Репродуктивне мислення, засноване тільки на застосуванні раніше отриманих знань для вирішення завдань, тут не підходить. Для цього необхідна цілісна і продуктивна методологія професіонала-працівника [6; 7].

У навчальному процесі необхідно допомогти студенту пройти шлях від початкового «природного» рівня продуктивної цілісності мислення і практики до рівня продуктивної цілісності мислення і практики професіонала. Тут потрібна якась базова дисципліна, що дозволяє об'єднати для цієї мети можливості різних дисциплін освітньої програми, а також методика формування продуктивної цілісності мислення і практики при викладанні окремих дисциплін.

Мережа організованих інтегрованих освітніх центрів дасть змогу розробляти спільні пропозиції щодо формування освітніх стандартів у сфері енергозбереження та енергоефективності, акредитації навчальних закладів, залучення фахівців різного профілю для проведення навчально-дослідної та науково-дослідної та впроваджувальної роботи, співпрацювати з державними та зарубіжними навчальними закладами, енергетичними компаніями.

Створення розподіленої мережі інтегрованих освітніх центрів з енергозбереження та енергоефективності сприяє формуванню державного замовлення, замовлення промислових і промислових підприємств на

підготовку фахівців з енергозбереження та енергоефективності.

У рамках такої мережі можна побудувати кадастр інтелектуальної власності, що містить юридичні, фінансові, управлінські та інші блоки для можливості визначення статусу і вартості об'єктів інтелектуальної власності. Формування кадастру об'єктів інтелектуальної власності сприяє залученню замовників до проведення науково-дослідних та виконавчих робіт, а також формуванню корисного інформаційного простору на основі найбільш актуальних інформаційних продуктів.

Для якісної роботи мережі навчальних центрів та центрів енергоефективності, а також для залучення до роботи таких центрів необхідно створити систему мотивації, яка має на меті сприяти вдосконаленню (зовнішньому вигляду, зміцненню) бренду підпорядкованої організації та її ефективному позиціонуванню.

В якості об'єкта мотивації енергозбереження та підвищення енергоефективності можна розглядати:

- колективи співробітників і учнів підвідомчих організацій і таких частин організацій, як підрозділи, служби, адміністрації, кафедри, факультети, інститути, кафедри, майстерні тощо;
- енергоаудитори, енергоменеджери, фахівці з енергетичного менеджменту, з розробки та впровадження відновлюваних джерел енергії, з розробки та впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів для систем тепло-, водопостачання, електропостачання, систем кондиціонування та вентиляції тощо.

По відношенню до об'єкта мотивації суб'єкт мотивації здійснює мотивацію діяльності з енергозбереження та підвищення енергоефективності. Як суб'єкт мотивації ми розглядаємо: окремі фізичні особи - представники Міністерства освіти та науки, керівництво; юридичні особи; об'єднання та групи осіб (колективи менеджерів верхньої, середньої, нижньої ланок, саморегульовні організації та ін.), керівники груп енергоаудиторів, енергоменеджерів, фахівців з енергосервісу, з розробки та впровадження відновлюваних джерел енергії, з розробки та впровадження енергозберігаючих та енергоефективних заходів щодо систем тепло-, водо-, електропостачання, систем кондиціонування та вентиляції тощо.

Об'єкт мотивації, за погодженням з суб'єктом мотивації, дає певний результат – удосконалення енергозбереження та підвищення енергоефективності і тим самим виконує законодавство України в частині

енергоефективності. Під впливом спільної діяльності суб'єкта та об'єкта мотивації результат набуває необхідних властивостей, форми та стану, що відповідають завданням Державної програми енергозбереження та енергоефективності.

Наявність мотивації «суб'єкт мотивації – об'єкт мотивації – результат мотивації» дозволяє розглядати мотивацію як цілісність і цілісність з позицій цілісного методу.

Такий розгляд дозволяє, зокрема, виділити спільне та особливе у внеску кожної складової об'єкта, а також суб'єкта мотивації до результату діяльності «суб'єкт – об'єкт – результат» з енергозбереження та енергоефективності.

Висновки. Модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі енергозбереження та енергозберігаючих технологій включає ті компоненти, формування яких можна відслідковувати та регулювати. Сутнісна характеристика кожного із компонентів дозволяє відтворити взаємозв'язок між ними, визначити функцію кожного компонента в процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі енергозбереження та енергозберігаючих технологій.

Література

1. Анісімов М.В., Багрій Г.В. Структурно-функціональна модель формування професійної компетентності майбутніх фахівців у сфері енергозбереження та енергозберігаючих технологій. *Modern engineering and innovative technologies*. 2023. Vol. 23. Part 2. С. 65–70.

2. Мартинець Л.А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. 2-ге вид., доп. та переробл. Вінниця : ДонНУ, 2015. 102 с.

3. Баскалов А.Я., Туленков Н.В. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посібник. 2-ге вид., доп. та переробл. Київ : МАУП, 2004. 216 с.

4. Багрій Г.В. Пріоритетні напрямки розвитку освіти в сфері енергозбереження та енергоефективних технологій. *Наукові записки*. Серія : Педагогічні науки. Кропивницький, 2019. С. 212–215.

5. Король В.М. Модель формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів пожежної безпеки у процесі професійної підготовки. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2013. Вип. 37. С. 71–78.

6. Козяр М.М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2005. 37 с.

7. Багрій Г.В. Критерії та показники оцінювання професійної компетентності майбутнього фахівця в сфері енергозбереження та енергоефективних технологій. *Trends in the development of modern scientific* : матеріали XXXI Міжнар. наук.-практ. конф. (Ванкувер, Канада, 22-25 червня 2021р.). Ванкувер, 2021. С. 61– 63.

Postol Y., Hulevskiy V., Popova I. On the formation of a model of education and training of specialists on the basics of energy saving

Summary. The main directions of the formation of the regional model of training in energy saving and energy efficiency are proposed.

Key words: energy saving, energy efficiency, energy management, energy resource, energy audit.

Для нотаток

